

Плахотя К.В.
студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

Гавриш Ю.
студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА КЕРАМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті розглянуто техніко-економічне обґрунтування розвитку підприємств керамічної промисловості в Україні. Прикладом такого підприємства, стала фірма «РМ-Інвест». Проблематика даного питання полягає в тому, що на сьогоднішній день через високі витрат на енергетичні та сировинні ресурси рентабельність виробництва може падати. У статті наведено показник рентабельності на 2015 рік.

Ключові слова: собівартість, рентабельність, сировину, кошторис, калькуляція

Plahotyа K.F.
Student HTF «KPI»

Gavrish Ju.
student of FMM, NTUU «KPI»

ANALYSIS OF THE PROFITABILITY OF CHEMICAL INDUSTRY

The article considers the feasibility study for the development of the ceramic industry enterprises in Ukraine. An example of such an enterprise, became the company «PM-Invest». The issue of the matter is that segodneshny day due to the high costs of energy and raw materials production profitability may decline. The article shows rentabelnostna 2015.

Keywords: Cost, profitability, raw materials, koshtoris, calculation

Попова В. В.
к.е.н., доцент ОЕіУПП ДВНЗ «ПДАБА»

Гревцева М. Ю.
студентка ОЕіУПП ДВНЗ «ПДАБА»

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ВИТРАТ ОБІГУ, ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ВИТРАТ В ТОРГІВЛІ

В статті представлені результати дослідження, мета якого є формування комплексного розуміння місця і ролі витрат в умовах сучасного господарювання торговельного підприємства. Розглянуто економічну сутність витрат. Досліджено види та особливості складу поточних витрат на підприємстві торгівлі. Розглянуто трактування категорії витрат обігу з точки зору розуміння різних авторів.

Ключові слова: торгівля; торговельне підприємство; витрати; поточні витрати; витрати обігу.

Постановка проблеми. Торгівля в системі економічних зв'язків посідає чільне місце. Як галузь народного господарства, вона здійснює доведення споживчих товарів зі сфери виробництва до сфери споживання. Цілком зрозуміло, що основною діяльністю підприємства торгівлі є організація та обслуговування процесу товарного обігу. Виконання цих функцій пов'язане з певними витратами матеріальних, грошових і трудових ресурсів. Сама ж величина витрат істотно впливає на формування фінансових результатів, а також є основою для оцінки ефективності діяльності підприємства. Тому, витрати є необхідною умовою функціонування будь-якого підприємства, де має розглядатися питання управління ними. Однак, першочерговим є визначення сутності самих витрат підприємств торгівлі. Саме тому, ця тема є досить актуальною на сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Принципові питання дослідження сутності поточних витрат у торговельних підприємств загалом та управління витратами, зокрема, розглянуто в роботах таких вітчизняних вчених: А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило, А. Я. Лившиц, А. А. Мазаракі, В. С. Марцин, Р. П. Валевич, Г. А. Давидова, Т. І. Берг, І. Н. Рижикова, О. В. Накісько, Б. В. Гринів та інші.

Мета. Дослідження сутності та складу витрат у діяльності торговельного підприємства в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. У теорії та практиці економічної діяльності немає однозначного визначення понять «витрати». Це, насамперед, зумовлено тим, що уявлення про витрати дещо змінювалося із типом економіки, становленням і розвитком економічної думки. Ось, для К. Маркса витрати становили суму на придбання засобів виробництва і робочої сили (постійного і змінного капіталу) [1]. Неокласична школа на чолі з А. Маршалом розглядали під витратами вартість таких чинників виробництва, як земля, праця, капітал і організаторські здібності [1].

Подальші дослідження зарубіжних і вітчизняних економістів поглибили наукове розуміння витрат. У російськомовних виданнях збільшилася кількість споріднених термінів, таких як: «затраты», «расходы», «издержки». Це характерно й для англійської мови, де слово «cost» одночасно означає: «собівартість», «вартість», «витрати». В українських нормативно-правових актах поширеним є термін «витрати».

Втім, виділимо поширене визначення вітчизняних авторів: «Витрати – вартісне вираження величини застосовано-споживаних ресурсів, необхідних для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства і досягнення поставленої мети» [2, с.9]. Автор А. Я. Лившиц дещо розкриває поняття, пропонуючи: «Витрати – це сумарна вартісна оцінка природних, виробничих, трудових, фінансових й інших ресурсів,

що використовуються у процесі виготовлення й збуту товарів» [цит. за 3, с.145].

Також, неоднозначність зумовлена використанням різних підходів до вартісної оцінки використовуваних у процесі господарської діяльності економічних ресурсів. Нині в економічній літературі зустрічаються два основні підходи щодо визначення та обліку витрат: бухгалтерський та економічний.

Зважаючи на те, що витрати являються складною категорією, вони не можуть бути представлені якоюсь однією класифікацією. Для практичного використання в системі управління витрат доцільно виділити класифікацію витрат за статтями калькуляції та елементами витрат. В цілях прийняття управлінських рішень витрати розрізняються за цільовим призначенням, джерелами відшкодування, центрами відповідальності, за ступенем реагування на зміну обсягів діяльності та ін..

З огляду на період витрачання коштів підприємства розрізняють капітальні та поточні витрати на організацію господарської діяльності. Ми ж в дослідженні будемо розглядати поточні витрати підприємства торгівлі – це грошове відбиття витрат живої та уречевленої праці на здійснення поточної торговельно-виробничої діяльності підприємства, що за натурально-речовим складом становлять спожиту частину матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів [4, с.1]. Очевидно, основною діяльністю підприємств торгівлі є організація та обслуговування процесу товарного обігу. В такому випадку, поточними будуть витрати пов'язані із просуванням товарів від виробника до споживача. Їх доречно поділити на три самостійні етапи: витрати на придбання товарів, витрати на управління підприємством та витрати на реалізацію товарів.

Витрати на придбання товарів, за своєю суттю, складають собівартість реалізації товарів, що включають витрати на вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування товарів, страхування ризиків транспортування та інші витрати, пов'язані з придбанням товарів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для продажу [4, с.1].

Адміністративно-управлінські витрати – це витрати торговельних підприємств, які пов'язані з діяльністю апарату управління. До адміністративно-управлінських витрат належать витрати по заробітній платі управлінських працівників та відрахування на соціальні заходи, амортизація основних засобів, що забезпечують адміністративні потреби, поштово-телеграфні, канцелярські витрати, витрати на відрядження та ін. [5, с.28].

Згідно з чинними Методичними рекомендаціями з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності, витрати обігу – це представлені в грошовій формі витрати підприємства на здійснення процесу реалізації товарів, які складають за своєю суттю собівартість послуг з доведення товарів від виробника до споживача та пов'язаних із зміною форм вартості (тобто перетворення товарів на гроші, гроші на товар) [4, с.1].

У бухгалтерському обліку передбачено відносити до складу витрат обігу витрати на збут, за винятком тих, що тепер відносяться до адміністративних, фінансових та інших операційних витрат. А саме:

1. Операційні витрати у вигляді заробітної плати основних торгових працівників; відрахування в державні позабюджетні фонди соціального призначення; амортизація основних фондів і нематеріальних активів, що забезпечують збут товарів (продукції); вартість палива, енергії, води; знос матеріалів; витрати на оренду; витрати на проведення маркетингових заходів тощо;

2. Транспортно-заготівельні витрати, що припадають на реалізовані товари або продукцію власного виробництва (оплата транспортних послуг, зберігання, доробку, пакування товарів; втрати від нестачі в процесі торгівлі та на складах; витрати на тару тощо);

3. Відсотки за користування кредитом.

Витрати, які відображають перерозподіл коштів (податки, штрафи, пені) або викликані недостатністю контролю та обліку (списання дебіторської заборгованості), а також збитки, що сталися за випадкових причин (стихійні лиха) і не обумовлені торговим процесом, до витрат обігу не відносяться.

На нашу думку, сумнівне є визначення витрат обігу автора В. С. Марцина, що зазначає: «Затрати, які пов'язані з просуванням товарів від виробництва до споживачів, включаючи затрати з реалізації кінцевим споживачам, представляють собою витрати обігу, які слід розглядати як собівартість закупівлі, доставки та реалізації товарів» [6, с.313]. Тобто, на його думку, всі поточні витрати підприємства торгівлі виступають витратами обігу. Зокрема, автор А. А. Мазаракі навпаки наголошує, що витрати обігу посідають лише переважне місце у складі поточних витрат. Залежно від напрямків діяльності, які здійснює торговельне підприємство, в складі його поточних витрат автор виділяє: витрати обігу; собівартість робіт (послуг) виробничого характеру, наданих «на сторону»; собівартість продукції, що виробляється та витрати на проведення позареалізаційних операцій (здача частини майна в оренду, здійснення фінансових інвестицій, претензійної діяльності абощо) [7, с.367].

Значення витрат на реалізацію (витрат обігу) полягає в тому, що їх розмір прямо впливає на величину прибутку від продажів, а їх рівень служить орієнтиром для встановлення мінімального розміру рівня торговельної надбавки. Також витрати обігу покликані забезпечити нормальний процес товарного обігу, реалізацію предметів широкого споживання з метою задоволення запитів населення. Так, білоруські вчені Р. П. Валевиц та Г. А. Давидова витрати обігу тісно пов'язують з витратами споживання, що означають «...витрати часу населення на придбання товарів та організацію їх споживання» [8, с.31]. За їх міркуванням, витрати споживання значно перевищують витрати обігу у зв'язку з недоліками в організації торговельного обслуговування. Підвищення ефективності витрат на реалізацію, їх формування в суспільно-необхідних розмірах

дозволяє збільшити прибуток підприємства торгівлі, частина якого направляється на подальший розвиток і вдосконалення матеріально-технічної бази – необхідної умови поліпшення якості торговельного обслуговування, а це запорука підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Висновки. Витрати – це економічна категорія вартісного вираження величини застосовано-споживаних ресурсів, необхідних для забезпечення досягнення поставлених цілей. Оскільки основною діяльністю підприємства торгівлі є організація та обслуговування процесу товарного обігу, до їх складу належать витрати, які виникають у процесі руху товарів, а також пов'язані з випуском і реалізацією продукції власного виробництва. Це витрати на придбання товарів, витрати на управління підприємством та витрати на продаж і реалізацію товарів. У складі поточних витрат переважне місце займають витрати обігу, що становлять сукупність витрат живої та уречевленої праці на здійснення процесу реалізації товарів. Таким чином, можна запевнити, що не усі поточні витрати підприємства торгівлі є витратами обігу, як стверджують деякі автори. Узагальнюючи, витрати є невід'ємною умовою здійснення торгово-технологічного процесу, тому грамотний їх облік і управління служать запорукою формування позитивного фінансового результату підприємства, тобто прибутку.

Список використаних джерел

1. Корнійчук Л. Я. Історія економічних учень: підручник / Л. Я. Корнійчук, – К.: КНЕУ, 2001. – 365 с.
2. Турило А. А. Управління витратами підприємства: Навч. посібник / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.
3. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 504 с.
4. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності. Затверджено наказом Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 22 травня 2002р., №145. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text1380/pg1.htm>.
5. Управління витратами: навч. посібник до практичних занять з курсу «Управління витратами» / [Укл. Захарченко Л. А.]. – Одеса: ОНАЗ, 2009. – 216 с.
6. Марцин В. С. Економіка торгівлі: Підручник. / В. С. Марцин. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 603 с.
7. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства: підруч. для вузів / А. А. Мазаракі, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова. – К.: Хрещатик, 1999. – 798 с.
8. Валевиц Р. П. Экономика торговой организации: Учебное пособие / Р. П. Валевиц, Г. А. Давыдова – Минск, 2008. – 371 с.

Попова В. В.

К.э.н., доцент УЭиУПП ГВУЗ «ЛГАСА»

Гревцева М. Ю.

Студентка УЭиУПП ГВУЗ «ЛГАСА»

ИССЛЕДОВАНИЕ СУЩНОСТИ ИЗДЕРЖЕК ОБРАЩЕНИЯ, КАК ОСНОВНОЙ ЭЛЕМЕНТ ЗАТРАТ В ТОРГОВЛЕ

В статье представлены результаты исследования, целью которого является формирование комплексного понимания места и роли затрат в условиях современного хозяйствования предприятия. Рассмотрена экономическая сущность расходов. Исследованы виды и особенности состава текущих расходов предприятия торговли. Рассмотрены трактовки категории издержек обращения с точки зрения понимания разных авторов.

Ключевые слова: торговля; торговое предприятие; расходы; текущие расходы; издержки обращения.

Popova V.

PhD of Economic sciences, associated professor AEHRM «PSACEA»

Hrevtseva M.

Student AEHRM «PSACEA»

RESEARCH ESSENCE OF DISTRIBUTION COSTS AS A MAJOR COST ELEMENT IN TRADE

The article presents the results of a study whose objective is to develop a comprehensive understanding of the place and role of cost in modern management commercial enterprise. The economic nature of costs. Investigated the types and features of current expenditure in trade. Considered interpretation category distribution costs in terms of understanding the different authors.

Keywords: trade; trade enterprise; costs operating; costs; distribution costs.
